

ПАВЕНКО Наталя Вікторівна,
бібліотекар Слов'янського
багатопрофільного регіонального
центру професійної освіти
імені П.Ф. Кривоноса

ON-LINE МОБІЛЬНІСТЬ БІБЛОТЕКАРЯ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

УДК 001.92

Дана стаття спрямована на удосконалення професійної мобільності бібліотекарів закладів професійної освіти, активізацію їх творчої діяльності у віртуальному просторі. Наведено приклади інтернет-сервісів для швидкого опанування on-line середовища.

Ключові слова: *on-line мобільність бібліотекаря, інформатизація суспільства, сервіси Інтернету, інтернет-інструментарій.*

Ускладнення параметрів і динаміки змін сучасного світу, становлення глобальної інформатизаційної інфраструктури, “інформаційний вибух” – всі ці фактори обумовлюють необхідність якісних орієнтованих змін у професійному розвитку бібліотечних кадрів. Бібліотекар професійного освітнього закладу не просто повинен встигати за прогресом в науці, техніці, але й ефективно використовувати комп’ютерно-телекомунікаційні технології та орієнтуватися у віртуальному просторі.

Під віртуальною мобільністю бібліотекаря розуміється його здібність до співпраці з іншими суб’єктами в on-line середовищі, виконуючи різні форми діяльності.

Для формування віртуальної мобільності бібліотекар повинен володіти декількома головними компетенціями. Серед них слід виділити:

- самоосвітню (направлена на готовність бібліотекаря підвищувати свою кваліфікацію, розвиваючи свої професійні якості);
- інформаційно-комунікативну (оволодіння новими технологіями);
- методичну (надає можливість ефективно реалізувати науковий процес, використовуючи дистанційні інструменти).

Вищезгадані компетентності є основою для будівництва віртуального простору. Тут бібліотекар може бути як слухачем, так і розробником електронного курсу, тьютором, куратором, адміністратором. Це залежить від напрямів його діяльності [1].

Слід зазначити, що на сьогоднішній час мережева взаємодія стала найбільш масовою формою не тільки контакту бібліотекарів та користувачів бібліотечних послуг, а й має значний потенціал для інтенсивної комунікативної діяльності в процесі інтерактивного спілкування і стає його продуктивним інструментом.

Мобільні технології можуть перебудувати національну систему бібліотек під вимоги часу. Для цього важливо розвивати не тільки аспекти створення засобів навчання та нових платформ, але й сучасні ефективні технології, в основі яких лежать останні досягнення дидактики інформаційного суспільства.

Таким чином, упровадження інтернет-інструментарію в діяльність бібліотек професійних освітніх закладів є необхідністю. Тому існує велика різноманітність інтернет-сервісів, які можна бібліотекарям ефективно використовувати у своїй роботі. Залежно від свого призначення, їх можна розділити на групи:

1. **Мережеві офіси** – сервіси для створення, редагування і зберігання документів, таблиць, фотографій, презентацій та інших корисних об'єктів на віддаленому комп'ютері в мережі.

• Сервіс **Google Docs** доступний всім користувачам пошти **Gmail** як безкоштовний додаток. Відноситься до онлайн-сервісів роботи з документами та дає можливість працювати з текстовими документами, презентаціями, електронними таблицями, формами для проведення опитувань. Інструментарій **Google Docs** достатній для виконання більшості задач, які стоять перед бібліотекарем: **Google Calendar** – онлайн-календар, **Google Docs** – онлайн-офіс, **Gmail** – без-

коштовна електронна пошта, **Google Maps** – набір карт, **Google Sites** – безкоштовний хостинг, який використовує вікі-технологію, **Google Translate** – перекладач, **YouTube** – відеохостинг, **Google Disk** – хмарне сховище. Ці **Google-додатки** надають бібліотекарям професійних освітніх закладів інструменти, необхідні для ефективного спілкування та спільної роботи. Перевагою служби **Google** є те, що набір інструментів безкоштовний і вільний від реклами.

• **BikiBiki** <https://uk.wikipedia.org/wiki/> – колекція взаємопов'язаних між собою записів. Веб-сайт (або інша гіпертекстова збірка документів) дозволяє користувачам змінювати самостійно зміст сторінок через браузер, використовуючи спрощену і зручнішу, у порівнянні з HTML, вікі-розмітку тексту.

2. Сервіси для створення та зберігання презентацій:

• **Slideboom** <http://www.slideboom.com/>; **calameo** <http://ru.calameo.com/> – сервіси для створення інтерактивних публікацій у формі журналу, брошури, презентації. Готова робота у форматі комп'ютерної презентації або текстового документа розташовується на сервісі та вибирається варіант перегляду.

• **Скрайбінг** (від англійського дієслова toscribe) <https://www.videoscribe.co/en/> (“описувати”, “розмічати”, “креслити”) – новітня техніка презентації, винайдена британським художником Ендрю Парко. Текст доповідача ілюструється “на льоту” малюнками фломастером на білій дошці (або аркуші паперу). Виходить ніби “ефект паралельного проходження”, при цьому графічний ряд фіксується на ключових моментах аудіоряду.

• **SparkolVideoScribe** <http://www.sparkol.com>, **Moovly** <https://editor.moovly.com/https://editor.moovly.com/> – сервіси дозволяють легко та швидко створити оригінальний вид презентації.

Отже, ці ресурси допомагають підготувати власну презентацію для проведення бібліотечних уроків, виховних заходів, дистанційного навчання тощо.

3. **Сервіси для створення “Хмари слів”** <http://tagul.com/>; **Tagxedo** <http://www.tagxedo.com/> – соціальні сервіси для роботи зі словами. Вони дозволяють:

- створювати свою “хмару” слів в режимі реального часу;

- підбирати шрифт, тему, колір, направлення, форму і точну настройку з великою кількістю опцій;
- зберегти створену “хмару” у формі зображення для друку і розповсюдження;
- переглядати “хмарини” слів у формі мініатюр та обирати ті, які необхідні для подальшої роботи;
- використовувати нестандартні шрифти;
- створювати “хмару” слів в обраній формі (серця, зірки). Її можна використати бібліотекарям для розкриття нових понять; опрацювання термінів із певної теми, створення святкових презентацій, кольорових колажів.

4. *Сервіси для створення дидактичних завдань:*

• **Zondle** <https://www.zondle.com/publicPagesv2/default.aspx> – сервіс, який не тільки надає безкоштовні онлайн-дидактичні ігри, а й пропонує бібліотекарю проявити креативність, підготувати цікаві завдання, користуючись запропонованим інструментарієм.

• **Study Stack** <http://www.studystack.com/> – онлайн-сервіс для створення дидактичних матеріалів: робота з текстом (питання і відповіді), графічними зображеннями та коментарями до них. Готові роботи можна розмістити на сторінках сайтів, блогів, поділитися інформацією у соціальних мережах.

• Однією із сучасних тенденцій освіти є використання технології цифрового **сторітеллінга** (англ. “Storytelling” – “розповідання історій”) – це спосіб представлення інформації у вигляді історії на основі використання цифрових технологій, при цьому в історії є сюжетна лінія, яка зачіпає емоції та особистий досвід як автора, так і слухача.

• On-line пазли з сервісами **Jigsaw Planet** <https://www.jigsawplanet.com/>, <http://pazlodrom.ru/pazl.php?pazl=hablom>,

• Генератор ребусів http://rebus1.com/index.php?item=rebus_generatr.

5. **Соціальні фотосервіси** <http://Flickr.com>; <http://picasaweb.google.com> – сервіси мережі Інтернет, які дозволяють зберігати, класифікувати, обмінюватися цифровими фотографіями, додавати коментарі, надалі вбудовувати їх на будь-яких веб-сторінках. Можна поділитися створеним слайд-шоу, розмістивши посилання на Twitter, Facebook, MySpace, вставити в блог або відправити електронною поштою.

6. **Мережеві карти знань** – спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем: карти розуму, карти пам’яті, інтелект-карти, майнд-мапс.

“**Mind maps**” – ментальні карти (інтелект-карти) – сервіси дозволяють створювати зображення інформації в графічному вигляді <https://lifehacker.ru/special/mindmap/>, <http://www.spiderscribe.net/>. Карти сприяють ефективному конспектуванню та засвоєнню нового матеріалу, допомагають у підготовці доповіді з певної теми, вирішенні творчих завдань, проведенні тренінгів. Технології із застосуванням ментальних карт у процесі навчання можуть використовувати як бібліотекарі, так і учні.

7. **Програми для спілкування on-line: ICQ; Skype** <http://skype.com>, платформи для дистанційного навчання <http://moodle.hkoda20.bget.ru/login/index.php>.

8. *Сервіси для створення власного сайту або блогу:*

• **Wix** <https://ru.wix.com/> – пропонує шаблони сторінок та сервіси на основі сучасного стандарту HTML;

• **Weebly** <https://www.weebly.com/> – інтуїтивно зрозумілий та багатий можливостями сервіс для створення веб-сайтів. Бажаючи можуть повноцінно створювати сайти й блоги;

• **Google Sites** – створюйте обліковий запис Google і просто починайте роботу над сайтом;

• **Blog.com** https://www.blogger.com/about/?r=1-null_user, **Blogger** https://www.blogger.com/about/?r=1-null_user.

Блоги можна використовувати в багатьох сферах бібліотечної діяльності, таких як організація колективної роботи, створення дискусійних питань, публікації різного характеру, тематичні новини та коментарі до них.

Особистий професійний блог надав в руки бібліотекаря принципово новий інструмент організації інформаційного процесу, який можна використовувати для:

• надання рекомендацій для користувачів бібліотечних послуг із вивчення тих чи інших тем;

• перегляд відеофільмів з лекціями, відеоуроків, шляхом вбудовування їх в блог;

- публікації опитувальників, онлайн-тестів, вбудованих календарів, різноманітних слайд-шоу;

- повідомлення про свої досягнення;
- обмін корисними посиланнями на ресурси Інтернету;
- обмін знаннями у сфері ІКТ;
- обмін гаджетами з різними функціями;
- робота на дистанції.

9. *Сервіси для створення опитувань, анкет і тестів:*

- **Що? Де? Коли?** <http://test.fromgomel.com/> – дозволяє створювати тести, які потім (за бажанням) можна розмістити на окремій сторінці сайту або блогу, кожен може його пройти. Сервіс дозволяє створювати тест з довільною кількістю питань, для кожного з них можна ввести будь-яку кількість відповідей, серед яких потрібно обрати правильний варіант.

- **Classmarker** <https://www.classmarker.com/> – сайт для створення опитувань будь-якої конфігурації. Результати опитування надаються у вигляді наочної таблиці з відсотковими значеннями, абсолютними величинами, графіком та загальною кількістю відповідей з кожного питання.

- **Kahoot** <https://getkahoot.com> – сервіс для створення вікторин з вибором правильної відповіді на мобільних пристроях.

10. **BobrDobr.ru** <http://bobrdobr.ru/> – це сервіс “соціальних закладок”. На цьому сервісі зберігаються посилання на улюблені сайти, обмінюються ними з іншими, створюються групи за інтересами й здійснюється пошук цікавих місць в Інтернеті. Сервіс дозволяє кожному мати доступ до своїх закладок з будь-якого комп’ютера в мережі Інтернет. Списки закладок розділені позначкою і можуть бути відкриті для публічного доступу та викладені на сайт або блог.

Таким чином, інтернет-сервіси стають допоміжним інструментом у плануванні бібліотекарем освітнього закладу різних форм проведення заходів.

Таким чином, веб-сервіси Інтернету сьогодні стають незмінними помічниками бібліотекаря в опануванні інформаційних технологій. Характерними ознаками їх використання є:

- *колективна діяльність;*
- *можливість спостерігати за розвитком інших і вчитись у них;*

- *обмінюватись інформацією;*
- *дистанційно навчатися.*

Необхідно зазначити те, що вищеперераховані ознаки залежать від форми взаємодії між бібліотекою та користувачами у віртуальному просторі.

Комп’ютер дає змогу суттєво змінити прийоми управління виховною діяльністю. Не новина, що учні часто випереджають наставників у використанні комп’ютерів і телекомунікаційних технологій. Особливо важливо те, що сучасні ІКТ стають ефективними засобами розвитку мислення. Оволодіння сучасними інформаційними технологіями сприяє розвитку навичок ХХІ століття, до яких можна віднести:

- *адаптованість до швидкозмінних умов як в особистому, так і громадському житті;*
- *творчу та інтелектуальну допитливість;*
- *уміння критично та системно мислити;*
- *продуктивно працювати з іншими;*
- *вчитись поважати й визнавати думку інших;*
- *розвивати здатність виявляти проблеми, їх формулювати й вирішувати.*

Таким чином, розвиток віртуальної мобільності бібліотекаря професійного освітнього закладу має досить серйозні перспективи, пов’язані з процесами модернізації та інформатизації освіти, тому що основою глобального процесу інформатизації суспільства є саме інформатизація освіти, яка повинна випереджати інформатизацію інших напрямів суспільної діяльності, оскільки саме тут формуються соціальні, психологічні, загальнокультурні і професійні компетенції для інформатизації суспільства. Уміння самостійно набувати знання на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства перетворюється в життєву необхідність кожного.

Джерела та література:

1. Фамілярська Л. Л. Мобільність як перспективна складова освітнього процесу [Електронний ресурс]. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2014. № 41. Вип. 3. – Режим доступу: <http://goo.gl/hIfp2a>

ON-LINE МОБИЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКАРЯ УЧРЕЖДЕНІЙ ПРОФЕСІОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАННЯ КАК МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІОННОГО РОЗВИТТЯ СОВРЕМЕННОГО ІНФОРМАЦІОННОГО ПРОСТРАНСТВА

Н. В. Павенко

Аннотація

Данная статья направлена на совершенствование профессиональной мобильности библиотекарей учреждений профессионального образования, активизации их творческой деятельности в виртуальном пространстве. Приведены примеры интернет-сервисов для быстрого освоения on-line среды.

Ключевые слова: on-line мобильность библиотекаря, информатизация общества, сервисы Интернета, интернет-инструментарий.

ON-LINE MOBILITY BY THE LIBRARIAN OF THE VOCATIONAL EDUCATIONAL INSTITUTION AS A MECHANISM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF MODERN INFORMATIONAL SPACE

N. Pavenko

Summary

This article is aimed at improving the professional mobility of the librarians of vocational educational institutions, activation of their creative activities in the virtual space. Examples of online services are provided for quick on-line learning.

Key words: on-line librarian mobility, digitalization of the society, Internet services, Internet tools.